

РЕЗЮМЕТА

на публикации и други научно-приложни разработки
на **ас. д-р Мария Атанасова Казакова**
във връзка участие в конкурс за академична длъжност „главен асистент“
по професионално направление **1.3 Педагогика на обучението по...**,
научна специалност „Педагогика (Икономика и дигитални технологии)“,
обявен в ДВ бр. 65 от 08.08.2025 г.

I. Статии в специализирани научни издания

- 1.1.** Казакова, Мария (2023). Развитие на средното образование чрез дигитални методи на обучение, *Икономически и социални алтернативи*, 29 (2), 130-140, ISSN 1314-6556, DOI: <https://doi.org/10.37075/ISA.2023.2.09>

Образованието играе водеща роля в новата икономика – икономика на знанието. Училището е естествената среда, в която децата могат да се научат да използват компютри и интернет, и да разберат значението на цифровите технологии за обществото. Съвременните информационни и комуникационни технологии навлязоха в живота ни и тийнейджърите прекарват по-голямата част от времето си онлайн, играейки компютърни игри, споделяйки информация и общувайки чрез Тик Ток и Инстаграм.

Дигиталната трансформация на обществото вече присъства във всички сфери на живота и образованието не прави изключение. Пандемията и дистанционният режим на работа и обучение промениха до голяма степен както нагласите и позитивните възприятия на хората, така и технологичната осигуреност и нужните умения, без които не може да се говори за дигитализация.

Промените засягат процесите на учене, методите на преподаване и комуникацията между учители и ученици. В резултат, училищата се наложи бързо да преустроят дейността си – от изцяло присъствено обучение към цифрови комуникационни платформи. Учителите трябваше да започнат да преподават чрез нови платформи, социални медии и електронна поща, което създаде редица предизвикателства.

Целта на настоящата статия е чрез проучване на добри практики и модели за обучение в дигитална среда, повишаване дигиталните компетентности на учителите и разглеждане на инвестиции в посока дигитализация, да се очертаят основните предизвикателства и намиране на решения.

The digital transformation of society is already present in all spheres of life, and education is no exception to this trend. The pandemic and the shift to remote work and learning have significantly changed people's attitudes and positive perceptions, as well as the technological resources and necessary skills without which digitalization cannot be discussed.

These changes affect the learning processes, teaching methods, and communication between teachers and students. As a result, schools had to quickly restructure their activities, from entirely in-person instruction to digital communication platforms. Teachers had to start teaching through new platforms, social media, and email, which created several challenges.

This article outlines the main challenges and finds solutions by examining good practices and models for learning in a digital environment, enhancing teachers' digital competencies, and considering investments in the direction of digitalization.

II. Доклади от конференции в страната

- 2.1.** Казакова, Мария (2023). Значението на информационните и комуникационните технологии в образованието, В сб. Пета научно-практическа конференция на тема: „Актуални политики и практики в образованието. Иновативни подходи и модели.“, 28-29 април 2023 г., ВТУ, Педагогически колеж - Плевен, с. 164-170, ISBN 978-619-91255-8-8, достъпно на: https://univt-my.sharepoint.com/personal/college_ts_univt_bg/_layouts/15/onedrive.aspx?id=%2Fpersonal%2Fcollege%5Fts%5Funi%2Dvt%5Fbg%2FDocuments%2F%D0%A1%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B8%20%2D%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%B8%D1%8F%202023%2Epdf&parent=%2Fpersonal%2Fcollege%5Fts%5Funi%2Dvt%5Fbg%2FDocuments&ga=1

Усъвършенстването на образователната концепция, следваща достигане на високите изисквания с цел подобряване качеството на образованието, налагат промяна в следните аспекти: планиране на адекватни образователни ресурси; създаване на приобщаваща, здравословна и безопасна образователна среда, която насърчава личностното развитие; децентрализация и осигуряване на участие на гражданското общество в планирането, изпълнението и мониторинга на стратегиите за развитие на образованието; изясняване на задължителните образователни знания и умения; практическа насоченост на учебното съдържание, както и атрактивни образователни формати посредством ИКТ.

Информационно-комуникационните технологии отварят възможности в образователната среда, включително набор от софтуерни инструменти и начини за насърчаване на креативността на обучаемите. На практика всички съвременни електронни учебници акцентират върху развитието на творческото мислене. С появата на иновациите образователните програми са изправени пред постоянни предизвикателства, свързани с появата на нови знания и нарастващия интерес на обществото към тях, важна основа за укрепване на конкурентоспособността в „обществото на знанието“, където информацията е достъпна за всички. Качествената образователна програма, базирана на ИКТ решения, която се фокусира върху преподаването и развиването на социални умения, ще донесе ползи на обучаваните на по-късен етап в живота.

Докладът разглежда различни европейски политики и стратегически документи, насочени към осигуряване на качествено образование. Чрез разглеждане на показатели в областта на ИКТ в този процес, се цели да бъдат изведени ефективни решения в посока

подпомагане процесите на обучение, изследване и управление на организацията и развитие на единно образователно информационно пространство.

The advancement of the educational concept, aimed at meeting high standards to improve the quality of education, requires changes in the following areas: planning adequate educational resources; creating an inclusive, healthy, and safe educational environment that encourages personal development; decentralization and ensuring the participation of civil society in the planning, implementation, and monitoring of education development strategies; clarifying the mandatory educational knowledge and skills; a practical orientation of the curriculum; and attractive educational formats through ICT.

Information and communication technologies open up opportunities in the educational environment, including a range of software tools and ways to foster learner creativity. In practice, almost all modern electronic textbooks emphasize creative thinking development. With the emergence of innovations, educational programs face ongoing challenges related to the appearance of new knowledge and the public's growing interest in it—an important foundation for strengthening competitiveness in the “knowledge society” where information is accessible to all. A quality educational program based on ICT solutions that focuses on teaching and developing social skills will benefit learners in the future.

This report examines various European policies and strategic documents aimed at ensuring quality education. By analyzing ICT indicators in this process, the goal is to identify effective solutions to support teaching, research, organizational management processes, and the development of a unified educational information space.

- 2.2.** Казакова, Мария (2023). Новите дигитални технологии в образованието, в Сб. Обществото на знанието и хуманизмът на XXI век: XXI национална научна конференция с международно участие „Общество на знанието и хуманизмът на XXI век, София, За буквите –О Писменехъ, 2023, с. 275-284, ISSN 2683-0094, достъпно на: <https://buditeli.unibit.bg/images/proceedings/2023/m-kazakova.pdf>

През XX и XXI век се наблюдава феноменът на глобалното информационно общество – период на динамична и бърза технологична промяна, водеща до бърза трансформация на обществата и социалните институции по света. Икономиката на ресурсите бързо се заменя от икономиката на знанието, а технологиите и свързаните с тях социални формации се променят с толкова бързи темпове, че промените, отнели на хората стотици години, сега може да се видят само след едно поколение. Днес образованието е основният двигател на социалния и икономическия растеж, а науката стои в основата за трансформиране на всички дейности, важни за развитието на обществото.

Светът, в който живеем, е сложен и динамичен и поражда нуждата от знаещи и компетентни хора, които са иновативни и нестандартно мислещи и се образоват през целия живот. Все по-значителни са промените и постиженията в областта на дигитализацията, а това неизменно се пренася и в образованието. Свободното движение на хора стимулира конкурентноспособността и допринася за промяна на образованието – от национално към глобално и насочено към изграждане на система от образователни мрежи, базирани на високотехнологични решения.

Информационните и комуникационните технологии (ИКТ) са основна движеща сила в различни сфери на съвременното обществено развитие. Динамиката на трансформацията на съвременните социални процеси изисква бърза промяна на условията на живот и предопределя високи нива на компетенции от страна на модерния човек. Най-развитите общества през новия век са именно тези, които предоставят достъп до висококачествено образование паралелно с така необходимата дигитализация на процесите. Успешното реализиране на отделния индивид се формира още в най-ранна детска възраст, така че на по-късен етап да донесе добавена стойност за обществото.

В доклада са разгледани дигитални технологии, използвани в образователен аспект в контекста на дигитализацията. Целта е усъвършенстване на образователната концепция, така че бъдещите специалисти да бъдат подготвени за предизвикателствата на съвременното.

In the 20th and 21st centuries, we observe the phenomenon of the global information society - a period of dynamic and rapid technological change, leading to the swift transformation of societies and social institutions worldwide. The resource-based economy is quickly being replaced by the knowledge economy, and technologies along with their associated social formations are evolving at such a fast pace that changes which once took people hundreds of years can now be seen within a single generation. Today, education is the main driver of social and economic growth, with science forming the foundation for transforming all activities that are essential to societal development.

The world we live in is complex and dynamic, creating a need for knowledgeable and competent people who are innovative, think outside the box and engage in lifelong learning. Advances and achievements in the field of digitalization are becoming increasingly significant, inevitably extending into education. The free movement of people stimulates competitiveness and contributes to a shift in education from a national focus to a global one, directed toward building a system of educational networks based on high-tech solutions.

Information and communication technologies (ICT) are a key driving force in various spheres of modern social development. The pace of transformation in contemporary social processes demands a rapid change in living conditions and presupposes a high level of competence from the modern individual. The most advanced societies of the new century are those that provide access to quality education alongside the much-needed digitalization of processes. The successful realization of the individual is shaped from early childhood so that, at a later stage, it can bring added value to society.

This report examines the digital technologies used in education in the context of digitalization. The goal is to refine the educational concept so that future professionals are prepared for the future challenges.